

Теория, история, опит, полемика

БЪЛГАРИЯ

АКТ - УНИМА, България

България, София 1000, ул. „Генерал Гурко“ 14, тел., факс: +359 / 2 987 72 88
akt@sofiapuppet.com

АСОЦИАЦИЯ НА КУКЛЕНИТЕ ТЕАТРИ МЕЖДУНАРОДЕН СЪЮЗ НА КУКЛЕНИТЕ ДЕЙЦИ

Изх. № 11 / 11.11.2015 г.

**ДО ВИЦЕПРЕМИЕРА И МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ДО МИНИСТЪРА НА ФИНАНСИТЕ
ДО ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА КОМИСИЯТА ЗА КУЛТУРА И МЕДИИ В НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ
ДО МИНИСТЪРА НА КУЛТУРАТА**

Относно: Поставени въпроси на работна среща на директорите на държавните куклени театри, във връзка с новите промени в Методика 2015 и въвеждането на фискални устройства при касовите продажби на билети.

Ръководителите на Държавните куклени театри на среща на АКТ – УНИМА, България, по време на Международния кукленотеатрален фестивал за възрастни „Пиеро 2015“ в гр. Стара Загора, обсъдиха промените в начина на финансиране и въвеждането на касови апарати за извършване на продажби за вход на спектакли, и обединиха въпросите си върху следните проблеми:

1. Основен приоритет, който предстои пред всички държавни културни институти, е успешното приключване на календарната 2015 г., след поредната промяна на Методиката за финансиране на държавните културни институти, осъществяващи дейности в областта на сценичните изкуства.

Същественият въпрос е казусът по т. 6 от Методиката.

Нужно е разширено писмено тълкуване на т. 6.1., която определяме като демотивиращ фактор за работещите културни институти.

Чл. 3 от ПМС № 192 от 23 юли 2015 г. гласи: Средствата от държавния бюджет, определени по реда на чл. 23 а, ал. 3 от ЗЗРК за 2015 г., не могат да надвишават средствата, определени по този ред и предоставени през 2014 г. за всеки културен институт.

Чл. 2 от ПМС № 192 от 23 юли 2015 г. гласи: Средствата по чл. 1 се определят на база фактически приходи от продажба на билети за съответното тримесечие до размера на утвърдените в началото на годината приходи по бюджета на всеки културен институт (бел. които са 90% от приходите през 2014 г.).

Няма писмено тълкуване на утвърдения размер на

приходите, за приходите, съгласно чл. 23 а, ал. 3 от ЗЗРК или за всички приходи?

Какво се случва, когато приходите от билети надхвърлят утвърдения размер? Приходите ще се предоставят ли на културните институти, както е уредено в ЗЗРК, макар и без да бъдат субсидирани? Същият въпрос стои и за другите приходи от наеми, услуги, диверсификационна дейност. Какво се случва с тези приходи? Те облекчават ли бюджета или го натоварват? Преходният остатък ще натовари ли новия бюджет? Какво планира Министерството на културата в новия бюджет 2016 г.?

Как ще издържат дейността си повечето куклени театри, които към края на м. октомври ще надхвърлят утвърдения размер на приходите си от 2014 г.? Чия е идеята и каква е логиката за въвеждането на „дисциплинираща мярка“ да се санкционират по-високите приходи на добре работещите културни институти?

И не на последно място стои въпросът: Как един държавен културен институт би могъл да разчита да завиши бюджета си за следващата година, при така действаща Методика или при въвеждане на подобна за 2016 г.?

Какво планира да предложи на Министерски съвет за разходни стандарти и каква Методика смята да приложи за 2016 г. Министерство на културата? Това е жизнено важно, за да могат мениджърите на държавни културни институти да планират и изградят ефективни стратегически и оперативни мерки за работата си.

Необходими са конкретни отговори и разяснения в писмен вид, за да приведем в съответствие Вътрешните правила за прилагане на Методиката, в които се определя

реда за отчитане на продадените билети и реализираните приходи, своевременното централизиране на приходите, изготвянето на отчетите и т.н. изисквания на чл. 8 от Методика 2015 г. – модел (2).

2. Въвеждането на фискални устройства при продажбата на каса на входни билети – проблеми и решения.

От 21 юли 2015 г. съгласно Наредба № Н-18/2006 г. на министъра на финансите, държавните културни институти, работещи в областта на сценичните изкуства, се задължиха и въведоха фискални устройства при продажбата на входни билети за представленията си.

Основен въпрос е защо беше необходимо тази Наредба № Н-18/2006 г. да се прилага по отношение на държавните културни институти, осъществяващи дейност в областта на сценичните изкуства?

ПМС 192/23.07.2015 г. постанови единните разходни стандарти за финансиране на държавните културни институти, осъществяващи дейности в областта на сценичните изкуства, да се утвърдят с базов компонент за един лев реализирани приходи от брой продадени билети от собствени театрални продукти, умножени по съответен коефициент за драматичните и драматично-куклените театри, куклените театри, филхармониите, оперите, музикално-балетните центрове и фолклорните ансамбли и т.н. Т.е. всеки държавен културен институт е заинтересован да отчете всеки лев реализиран приход, за да получи субсидия. Следователно няма основание НАП да се опасява, че ще укривае приходи. Като добавим и това, че всички приходи трябва да се централизират през СЕБРА, за да бъдат предмет на субсидиране, контролът изглежда повече от достатъчен.

Къде е тогава причината, да се прилагат фискални устройства при продажба на билети за сценична дейност към държавните културни институти?

МФ не дава конкретен отговор на поставения въпрос, а само разяснява какво следва да се има предвид при преценката на въпроса:

– приходи от стопанска дейност ли е продажбата на входни билети или не?

МФ разяснява, че когато са кумулативно налице две предпоставки:

– приходите да се формират от извършване на сделки по Търговския закон;

– цените на сделките да се определят от бюджетна институция на пазарен принцип.

ЗКПО не съдържа изрична уредба на данъчно третиране на приходите от спектакли на културните институти, какъвто е налице в ЗДДС. Ето защо въпросът следва да се реши след обстоен анализ на дейността им и действащата нормативна уредба;

– всички културни организации са второстепенни разпоредители с бюджет на кредити към МК и държавни културни институти по смисъла на ЗЗРК, съгласно чл. 3 ал. (1) гл. II;

– „културните организации осъществяват дейности

по създаването, разпространението и опазването на културните ценности“;

– съгласно чл. 5 (1) държавните културни институти са юридически лица на бюджетна издръжка, които се създават, преобразуват и закриват от Министерски съвет по предложение на министъра на културата или със закон. Техните директори се явяват на конкурси и сключват договор с министъра на културата за управление на културния институт, чрез чийто бюджет те формират крайната цена на „услугата“ по „създаване, разпространение и опазване на културната ценност“.

Въвеждането на фискални устройства логично предизвиква увеличение на преките и косвени разходи в държавните културни институти. Появиха се „нови проблеми“ – изнесените каси, комисионни договори за разпространение, проблеми при авансово предоставената услуга (заплатената предварително „сделка“, която зрителят преди да влезе в зрителната зала е решил да откаже и анулира), опашките пред касите, сторниране на натрупаните касови маркирания – при гастрол – със закъснение, хаосът около начина на ползване и обезценяване на удостоверителните носители (бившите билети). Налице е затрудняване работата на сценичните държавни културни институти, а не тяхното облекчаване. При това без указания от принципала и съгласуване навреме на влезите в сила вече нови правила на продажби чрез фискални устройства.

3. Законово защитаване на интересите на творците.

Резултатите от целенасоченото маргинализиране на творците и унижение на институциите, които създават и разпространяват живо изкуство, водят до системен проблем в обществото и възпитанието на новите поколения и превръщането им в обикновени консуматори без критерий, свикнали да приемат без съпротива всичко предлагано...

Отминаха конкурсите за директори на държавни културни институти, но каква програма и какви реални планове за развитие на институтите си могат да направят за четири години, ако „Постановленията“ и „Методиките“ на Министерство на културата се сменят по няколко пъти годишно, а да работиш повече – означава да бъдеш санкциониран.

– Как да издържаме сгради, администрация, заплати на персонал и творци, да създаваме нови заглавия и да плащаме данъци в същия този бюджет, който ни субсидира?

– Къде и на кое място сред приоритетите по законите остава творческият процес, за който няма определен лимит?

– Кога културните институти ще бъдат оставени спокойно да създават „продукт“ на творчеството?

– Кога ще има ясни и последователни правила за работа и хоризонт не за шест или три месеца?

– Кога ще има устойчиво поле за развитие на държавните културни институти?

– Кога ще се изготви и приеме стратегия за културно развитие на всички сектори в изкуствата?

– Кога законът за култура няма да бъде пожелателно, литературно произведение, а закон, който отстоява правото и свободата на творчество?

– Има ли перспектива за съществуване на държавни културни институти?

Делегираните бюджети във всички сфери на субсидираните сценични дейности се оказаха капан: добри намерения – които не доведоха до категорично добри резултати. И всеки опит за „поправянето“ им довежда до поредица от нови противоречия. Възможна ли е всъщност делегирана дейност в ограничената рамка на бюджета на Министерство на културата?

Всяка реформа трябва да има ясна визия за бъдещето. Трябва да използва холистичен подход, планиране на процесите и действията вътре в системата, проследяването им и мониторинг на резултата. И най-важното, участието на тези, които осъществяват реализацията на процесите, в обсъждане на крайните решения, след което следват действия.

В заключение:

Само ЗАЕДНО можем да бъдем успешни.

Заедно с екипа на Министерство на културата можем да осъществяваме реформа, но това не означава да изпъл-

няваме спуснати „решения“, в чието обсъждане не сме участвали, а и на пръв поглед виждаме, че ни въвличат в нови процеси на съкращаване на дейностите и намаляване на собствените приходи заради субсидирането им. Демотивацията е най-бързият път към провал, поради което е необходимо стратегическо мислене при съставяне на плановете за реформиране на всяка дейност. И още нещо за икономиката, особено за икономиката на изкуствата – невъзможно е да избегнете „човешкия фактор“, поради което нито една успешна реформа не е направена само от счетоводители-икономисти. Ние разбираме необходимостта и желанието за реформиране в трудния момент, в който се намира нашата държава! Но!

Нужно ни е единодействието, където цялото е повече от сбор на отделните части, където връзката между частите е решаващият елемент от цялото. И тази връзка е вълнуваща, обединяваща и даваща сила за постигане на ефективен резултат!

Участвали в обсъждането по поставените въпроси директори на куклените театри от: Варна, Видин, Бургас, Габрово, Добрич, Пловдив, Русе, Силистра, Сливен, Стара Загора, Търговище, Ямбол.

В очакване на Вашите отговори:

Виктор Бойчев
(председател)

Анкета с директори на Държавни куклени театри

Въпроси

1. Към какво води новата, за пореден път променена методика за финансиране на дейността на поверения ви театър?

2. Доколко развитието на театрите в художествен и икономически план е възможно при така действащата методика и правилата за прилагане на делегираните бюджети в културните институти, които осъществяват дейността си в областта на сценичните изкуства?

3. Съществува ли полезен ход на действие у театралния мениджър или той/тя е заложен на поредица от закони, нормативни актове и постановления, които не припознават логиката, в която сектор „култура“ се развива? Вярвате ли във възможен диалог с Министерство на културата, който да облекчи работата на културните институти и срещате ли такава воля за промяна?

4. Не става ли все по-невъзможно да си директор? Случайно ли е, че преминалите конкурси за директори показват, че все по-малко са рискуващите да кандидатстват за ръководители на държавните театри? А липсата на млади кандидати не говори ли за липсата на перспектива за бъдещото управление на театрите?

Виктор Бойчев –
директор на КТ-Пловдив

1. Води до свиване на финансирането. Води до капсулиране за оцеляване. Води до еднообразие на разпознаваните партньори и видове театър. Свиване в черупката. Не съм съгласен да свиваме изкуствата в черупка и да чакаме кога на „добрата фея“ ще и хрумне да ги извади от там... Червеят на съмнението ще изгризе съдържанието и, когато дойде времето да я отворим, от там ще изтръскаме огризките. И нито американската, нито руската, нито европейската фея няма да може да ни помогне да възстановим съдържанието. А ако сме си отсекли и дървото...

2. Капсулирането влияе на съзнанието, както знаем „битието определя съзнанието“, но аз вярвам, че съзнанието може да

предопредели битието, това го доказва българското Възраждане, когато чрез силата на образованието (наричано тогава наука), театъра, музиката и литературата започва възхода на българския дух и той (а не министър-председателят му) успява да построи една обединена и силна България, въпреки потенциала на елитите си. С постоянното „реформиране“ управляващите дават сигнал, че нещо куца и не е наред. А то е просто – трябва пари за действително реформиране, умно, планирано, стратегическо, а не „шменти капели“. Повтаряните рефрени „много харчите“, „трябва да се дисциплинирате“, „да спазвате рамката на бюджета си“, трудно се свързват с думата развитие. И още нещо, което явно не е ясно на икономистите (думата идва от икономия...): Създаващият изкуство не може да печели. Неговата цел не